

Curtea Supremă de Justiție

DECIZIE

15 noiembrie 2017

mun. Chișinău

Colegiul penal în următoarea componență:

Președinte – Ghenadie Nicolaev,

Judecătorii – Constantin Alerguș, Vladimir Timofti,

examinând admisibilitatea în principiu a recursurilor ordinare declarate de procurorul în Procuratura de Circumscripție Bălți, Pasat Liliana și de avocatul Țaulean Vitalie în numele inculpatului Rusu Fiodor, prin care se solicită casarea deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Bălți din 24 mai 2017, în cauza penală în privința lui

Rusu Fiodor XXXXX,

născut la XXXXX, originar și domiciliat în s. XXXXXXXX, r-nul XXXXXXX

Datele referitoare la termenul de examinare a cauzei:

- 1. de la 18 mai 2016 - până la 02 decembrie 2016 (instanța de fond);*
- 2. de la 03 ianuarie 2017 - până la 24 mai 2017 (instanța de apel);*
- 3. de la 26 iulie 2017 – până la 15 noiembrie 2017 (instanța de recurs ordinar).*

Procedura prevăzută de art. 431 alin. (1) pct.1¹) Cod de procedură penală legal executată.

C O N S T A T Ă :

1. Prin sentința Judecătoriei Telenești din 02 decembrie 2017, examinată în baza probelor administrate la faza de urmărire penală, Rusu Fiodor a fost condamnat în baza art.264 alin. (3) lit. a) Cod penal, la 4 ani închisoare, cu aplicarea prevederilor art. 79 Cod penal, fără privarea de dreptul de a conduce mijloace de transport.

În conformitate cu prevederile art. 90 Cod penal, pedeapsa stabilită a fost suspendată pe o perioadă de probațiune de 3 ani.

S-a dispus încasarea din contul inculpatului în beneficiul părții vătămate XXXXXX, prejudiciul material în sumă de XXXXX lei, prejudiciul moral în sumă de XXXXX lei și XXXXX lei cheltuieli pentru asistență juridică .

Solicitarea acuzatorului de stat cu privire la încasarea din contul inculpatului a cheltuielilor judiciare suportate în legătură cu instrumentarea cauzei penale a fost respinsă.

2. Pentru a pronunța sentința instanța de fond a constatat că, Rusu Fiodor la 02 noiembrie 2015, la ora 17³⁰, conducând autocamionul de model XXXX cu nr/î XXXXXX pe traseul Strășeni – Bălți, km 60/940 în localitatea Ratuș, r-nul Telenești

direcția mun. Bălți, încălcând cerințele pct. 10 alin. (1) lit. b), 11 lit. f), 34 alin. (2) lit. b), 45 alin. (1) lit. a), b), c), d), 47 alin. (1) lit. a), 94 alin. (1), (2) din Regulamentul circulației Rutiere, a tamponat frontal pe trecerea de pietoni pe minora XXXXXXX, care traversa regulamentul traseul de la stânga spre dreapta. În urma impactului părții vătămate i-au fost cauzate conform raportului de expertiză medico-legală nr. 268 „D” din 16.12.2015, vătămări corporale grave, periculoase pentru viață.

3. Împotriva sentinței a declarat apel acuzatorul de stat, care a solicitat casarea acesteia și pronunțarea unei noi hotărâri de condamnare conform învinuirii formulate la 3 ani închisoare, cu privarea de dreptul de a conduce mijloace de transport pe un termen de 4 ani, cu executarea pedepsei în penitenciar de tip deschis. Încasarea din contul inculpatului în beneficiul statului a cheltuielilor judiciare în sumă de 1198,76 lei. Admiterea integrală a acțiunii civile înaintate de partea vătămată.

În argumentarea soluției solicitate s-au menționat următoarele:

- instanța de fond eronat a aplicat prevederile art. 79 Cod penal, deoarece în speță nu au fost stabilite careva circumstanțe excepționale;

- argumentele la care s-a referit instanța pentru aplicarea prevederilor art. 90 Cod penal, nu sunt plauzibile și suficiente;

- individualizând pedeapsa instanța nu a ținut cont de gravitatea infracțiunii și consecințele survenite în urma acesteia, precum și nu a luat în considerație comportamentul inculpatului, care nu a întreprins careva măsuri în vederea recuperării prejudiciului cauzat;

3.1 Legalitatea și temeinicia sentinței a fost contestată și de avocatul Stegărescu N. în numele părții vătămate, care a solicitat casarea acesteia cu pronunțarea unei noi hotărâri, stabilirea unei pedepse privative de libertate și admiterea integrală a acțiunii civile.

În motivarea apelului declarat apelanta a invocat că pedeapsa stabilită este extrem de blândă, fiind aplicate neîntemeiat prevederile art. 79 și 90 Cod penal, or comportamentul inculpatului după săvârșirea infracțiunii nu a micșorat cu nimic gravitatea acesteia, de către ultimul nefiind întreprinse careva măsuri în vederea recuperării prejudiciului material și moral.

4. Prin decizia Colegiului penal al Curții de Apel Bălți din 24 mai 2017, apelurile declarate au fost admise, casată parțial sentința în partea stabilirii pedepsei și în latura civilă cu pronunțarea unei noi hotărâri potrivit modului stabilit pentru prima instanță prin care, Rusu Fiodor a fost condamnat în baza art. 264 alin. (3) lit. a) Cod penal, la 3 ani închisoare, cu executare în penitenciar de

tip deschis, cu privarea de dreptul de a conduce mijloace de transport pe un termen de 4 ani.

S-a dispus încasarea din contul inculpatului în beneficiul părții vătămate minore XXXXXX suma de XXXXXX lei cu titlu de prejudiciu moral.

În rest sentința a fost menținută.

5. În motivarea soluției adoptate Colegiul a menționat că, deși instanța de fond just a apreciat circumstanțele de fapt și de drept, iar acțiunile inculpatului corect au fost încadrate în baza art. 264 alin. (3) lit. a) Cod penal, pedeapsa numită inculpatului cu aplicarea prevederilor art. 79 și 90 Cod penal, este nejustificată, la stabilirea căreia instanța nu a ținut cont de prevederile art. 61 și 75 Cod penal, precum și de circumstanțele de fapt ale cauzei, de persoana inculpatului, de consecințele survenite, în speță lipsind careva circumstanțe excepționale sau motive pentru a suspenda executarea pedepsei numite.

Referitor la criticile apelanților în partea ce ține de soluționarea acțiunii civile înaintate de partea vătămată, Colegiul a reținut, că acestea sunt întemeiate, or suma de XXXX lei acordată cu titlu de prejudiciu moral, este insuficientă ținând cont de suferințele fizice și psihice suportate de victimă.

Solicitarea procurorului privind încasarea din contul inculpatului în beneficiul statului a cheltuielilor judiciare legate de efectuarea expertizei medico-legale, auto-tehnice și prevalarea probelor biologice în sumă de 1198,76 lei Colegiul a respins-o, argumentând că acestea sunt acțiuni de urmărire penală efectuate în vederea demonstrării vinovăției inculpatului. Prin urmare, este obligația acuzării în calitate de autoritate a statului de a acumula probele necesare ce demonstrează vinovăția și identifică persoana vinovată în comiterea unei infracțiuni. La acest capitol, Colegiul a mai reținut, obligația pozitivă a statului de a colecta probe necesare în vederea constatării faptei penale, identificării făptuitorului și implicit asumarea cheltuielilor aferente procesului din contul statului.

6. Nefiind de acord cu decizia instanței de apel, acuzatorul de stat a contestat-o cu recurs ordinar, prin care solicită casarea parțială a acesteia, cu pronunțarea unei noi hotărâri și dispunerea încasării din contul inculpatului în beneficiul statului a cheltuielilor de judecată în sumă de XXXX lei, argumentând că aceste cheltuieli au fost suportate de către stat pentru efectuarea expertizei medico-legale a părții vătămate și expertiza auto tehnică, probe necesare pentru dovedirea vinovăției inculpatului. Consideră, că ținând cont de prevederile art.

229 alin. (1) Cod de procedură penală aceste cheltuieli urmau a fi încasate din contul inculpatului;

6.1 Exprimându-și dezacordul cu decizia instanței de apel, avocatul Țaulean Vitalie în numele inculpatului a atacat-o cu recurs ordinar, care, menționând prevederile pct. 10), 11), 13) alin. (1) art. 427 Cod de procedură penală, solicită, casarea hotărârii instanței de apel cu menținerea sentinței, invocând următoarele:

- argumentele privind necesitatea executării de către Rusu F. a pedepsei stabilite sunt neîntemeiate, ilegale și eronate;

- excluzând prevederile art. 90 Cod penal, instanța de apel nu a ținut cont de vârsta înaintată a inculpatului, care a împlinit 65 de ani, încălcând în mod flagrant principiul umanismului și democratismului;

- la fel nu a ținut cont instanța de apel nici de faptul că infracțiunea a fost săvârșită din imprudență, de personalitatea inculpatului, care se caracterizează pozitiv, a recunoscut vina, s-a căit sincer de cele comise .

7. Examinând admisibilitatea în principiu a recursurilor ordinare declarate, în raport cu materialele cauzei și motivele invocate, Colegiul penal decide inadmisibilitatea acestora, din următoarele considerente.

În conformitate cu prevederile art. 432 alin. (2) pct. 4) Cod de procedură penală instanța de recurs, examinând admisibilitatea în principiu a recursului declarat, împotriva hotărârii instanței de apel, fără citarea părților, este în drept să decidă inadmisibilitatea acestuia în cazul în care constată că argumentele invocate în recurs sunt vădit neîntemeiate.

Conform prevederilor art. 424 alin. (2) Cod de procedură penală, instanța de recurs examinează cauza numai în limitele temeiurilor stipulate expres de art. 427 Cod de procedură penală, care în mod obligatoriu trebuie să fie invocate de recurent.

7.1 Cu referire la recursul declarat de acuzatorului de stat.

Analizând textul recursului declarat Colegiul reține că, recurentul își întemeiază recursul pe temeiul de drept prevăzut de pct. 6) alin. (1) al art. 427 Cod de procedură penală, care stipulează că hotărârile instanței de apel pot fi supuse recursului pentru a repara erorile de drept comise de instanțele de fond și de apel, în cazul în care hotărârea atacată nu cuprinde motivele pe care se întemeiază soluția.

În esență, însă, recurentul critică decizia instanței de apel doar în partea respingerii solicitărilor înaintate de acuzatorul de stat referitor la încasarea cheltuielilor judiciare din contul inculpatului în mărime de XXXXX lei.

Verificând materialele cauzei în raport cu motivele invocate în cererea de recurs, Colegiul penal conchide că acestea sunt vădit neîntemeiate din următoarele considerente.

Recurentul solicită în baza art. 229 Cod de procedură penală, încasarea cheltuielilor suportate pentru efectuarea expertizei medico-legale nr. 269 D din 16.12.2016 în vederea depistării leziunilor corporale pe corpul cet. XXXXX și stabilirea gravității acestora și expertizei auto-tehnice nr. 416 din 31.03.2016 motivând că cheltuielile pentru efectuarea expertizelor menționate au fost suportate de către stat, însă, în opinia sa, ținând cont de norma de drept sus menționată acestea urmau a fi încasate din contul inculpatului.

În această ordine de idei, Colegiul penal menționează că argumentele invocate de către recurent în susținerea solicitării înaintate sunt neîntemeiate, deoarece art. 143 alin. (1) Cod de procedură penală, prevede că expertiza se dispune și se efectuează în mod obligatoriu pentru constatarea circumstanțelor enumerate în aliniatul nominalizat, inclusiv și în cazul când prin alte probe nu poate fi stabilit adevărul în cauză (art. 143 alin. (1) pct. 6) Cod de procedură penală).

Tot aici, Colegiul penal consideră necesar de a face trimitere la prevederile alin. (2) art. 143 Cod de procedură penală, care stipulează că plata expertizelor judiciare efectuate în cazurile prevăzute la alin. (1) se face din contul bugetului de stat.

Drept urmare celor invocate, se indică că în cazurile când expertiza a fost dispusă de către organul de urmărire penală sau de către instanța de judecată la solicitarea acuzatorului de stat, plățile necesare pentru efectuarea expertizei vor fi achitate din contul mijloacelor bănești a bugetului de stat.

Astfel, se reține că expertizele medico-legală și auto-tehnică au fost ordonate de către organul de urmărire penală în vederea constatării caracterului și gravității leziunilor corporale depistate la partea vătămată, și în vederea stabilirii vitezei de deplasare a autovehiculului și posibilitatea tehnică a acestuia de a evita accidentul prin frânare, acestea fiind acțiuni procesuale ce țin de administrarea probatoriului și formularea învinuirii, care sunt puse în sarcina părții acuzării.

În sensul dat, Colegiul penal constată, că cheltuielile suportate în cadrul urmăririi penale în vederea demonstrării vinovăției inculpatului în comiterea infracțiunii incriminate, prin numirea efectuării expertizelor judiciare, reprezintă cheltuieli judiciare ce sunt achitate din bugetul statutului.

Prin urmare, instanța de recurs conchide că Curtea de apel corect a ajuns la concluzia, de a respinge solicitările acuzatorului de stat privind încasarea în beneficiul statului a cheltuielilor judiciare din contul inculpatului.

Așadar, Colegiul penal consideră ca fiind neîntemeiate criticile formulate de către acuzatorul de stat în cererea de recurs ordinar, respectiv se decide inadmisibilitatea acestuia, ca fiind vădit neîntemeiat.

7.2 Cu referire la recursul declarat de avocatul Țaulean Vitalie în numele inculpatului.

Drept temei pentru declararea recursului ordinar, avocatul Țaulean V. a invocat prevederile art. 427 alin. (1) pct. 10),11),13) Cod de procedură penală, din care rezultă că hotărârile instanței de apel pot fi supuse recursului pentru a repara erorile de drept comise de instanțele de fond și de apel în cazul când s-au aplicat pedepse individualizate contrar prevederilor legale, persoana condamnată a fost judecată anterior în mod definitiv pentru aceeași faptă sau există o cauză de înlăturare a răspunderii penale, sau a intervenit o lege penală mai favorabilă condamnatului.

Lecturând textul recursului declarat Colegiul conchide că, deși recurentul face trimitere la prevederile art. 427 alin. (1) pct. 10),11),13) Cod de procedură penală și solicită menținerea sentinței instanței de fond, din motivarea recursului avocatului Țaulean V. rezultă, că de fapt acesta critică decizia instanței de apel nefiind de acord cu excluderea prevederilor art. 90 Cod penal - condamnarea cu suspendare condiționată a executării pedepsei.

Colegiul, consideră că temeiurile pentru recurs semnalate de recurent nu sunt aplicabile în prezenta speță, iar instanța de apel la soluționarea chestiunii cu privire la individualizarea executării pedepsei stabilite inculpatului și-a argumentat soluția adoptată, acordând deplină eficiență prevederilor art. 61, 75.

Or, efectuând o verificare a materialelor din dosar Colegiul conchide, că la judecarea apelurilor declarate de procuror și avocatul Stegărescu N. în numele părții vătămate minore XXXXXX, instanța a examinat cauza sub toate aspectele, complet și obiectiv, adoptând o soluție corectă, atât în partea individualizării pedepsei în privința lui Rusu F. în baza art. 264 alin. (3) lit. a) Cod penal, cât și în partea soluționării acțiunii civile.

În vederea susținerii acestei concluzii instanța de recurs rezultă din aceea că, pedeapsa penală, potrivit art. 61 Cod penal, este o măsură de constrângere statală și un mijloc de corectare și reeducare a condamnatului, care are drept scop

restabilirea echității sociale, corectarea condamnatului, precum și prevenirea săvârșirii de noi infracțiuni, atât din partea acestuia, cât și a altor persoane. Or, ca măsură de constrângere, pedeapsa are pe lângă scopul său represiv și o finalitate de exemplaritate, în ce privește comportamentul făptuitorului.

Pe de altă parte, pedeapsa și modalitatea de executare a acesteia trebuie individualizate în așa fel încât inculpatul să se convingă de necesitatea respectării legii penale și evitarea în viitor a săvârșirii unor fapte similare.

Chestiunea de individualizare a pedepsei este un proces obiectiv, de evaluare a tuturor elementelor circumscrise faptei și autorului, având ca finalitate stabilirea unei pedepse în limitele prevăzute de sancțiunea normei penale în baza căreia a fost recunoscut vinovat.

Astfel, Rusu F. a fost condamnat în baza art. 264 alin. (3) lit. a) Cod penal, sancțiunea căruia prevede pedeapsa închisorii de la 3 la 7 ani, cu privarea de dreptul de a conduce mijloace de transport pe un termen de până la 4 ani.

Acestea fiind menționate, Colegiul penal reține, că pedeapsa se consideră echitabilă când aceasta impune inculpatului lipsuri și restricții ale drepturilor lui proporționale cu gravitatea infracțiunii săvârșite și este suficientă pentru restabilirea echității sociale.

De asemenea, urmează a se consemna că, la individualizarea pedepsei în privința lui Rusu F. trebuie de avut în vedere și circumstanțele în care a avut loc accidentul și anume că inculpatul a admis încălcarea regulilor de circulație rutieră, pe trecerea de pietoni și ca consecință a fost tamponată o minoră, care regulamentar traversa strada. Acestea i s-au cauzat vătămări corporale grave, în urma cărora a fost immobilizată o perioadă îndelungată la pat și a suportat mai multe intervenții chirurgicale, prin ce s-a pus în pericol viața.

Din acest considerent, Colegiul penal ține să mai specifice că, raționamentul care poate condiționa aplicarea prevederilor art. 90 Cod penal într-o cauză penală, întotdeauna are la origine persoana inculpatului și comportamentul acestuia până la săvârșirea infracțiunii, atitudinea și modul de manifestare a lui în fazele de urmărire penală și de judecare a cauzei față de infracțiune, cum vinovatul își apreciază fapta social periculoasă, conduita bună; stăruința depusă pentru a înlătura rezultatul infracțiunii sau pentru a repara paguba pricinuită și comportarea sinceră în cursul procesului.

La fel, este important de a menționa că este prerogativa instanței de judecată să aprecieze dacă scopul pedepsei poate fi atins de inculpat fără executarea efectivă a acesteia.

La caz, se constată că instanța de apel, în partea descriptivă a deciziei, a menționat că inculpatul a comis o infracțiune gravă din imprudență și deși acesta a recunoscut vina în comiterea infracțiunii nu poate fi neglijat faptul că inculpatul pe parcursul examinării cauzei atât în instanța de fond cât și în cea de apel nu a recuperat măcar parțial prejudiciul material și moral, fapt ce denotă atitudinea indiferentă a acestuia față de consecințele care au survenit din cauza acțiunilor sale și din atare considerente pedeapsa stabilită de prima instanță nu-și va atinge scopul de restabilire a echității sociale, corectare a condamnatului, precum și de prevenirea săvârșirii de noi infracțiuni.

Pentru toate argumentele anterior prezentate, Colegiul penal la fel consideră că, în cauza deferită judecătii, prima instanță nu a ținut seama de prevederile expuse supra și, ca rezultat, a individualizat greșit pedeapsa în privința lui Rusu F. pripit aplicând prevederile art. 79 și 90 Cod penal, or, în speța dată, careva circumstanțe excepționale după cum a menționat instanța de apel nu au fost stabilite, iar instituția suspendării condiționate a executării pedepsei, nu poate fi aplicată, reieșind din împrejurările săvârșirii infracțiunii descrise detaliat în actul de sesizare a instanței, precum și ținând seama de statuările instanței de apel privitor la atitudinea inculpatului față de urmările ce s-au produs .

Totodată, luând în considerație, după cum a fost specificat mai sus, prezența circumstanțelor atenuante, la care fac referire avocatul Țaulean V. în recursul declarat, (săvârșirea pentru prima dată a unei infracțiuni, se caracterizează pozitiv, vârsta înaintată) precum și faptul că prezenta cauză a fost examinată în baza probelor administrate la faza de urmărire penală (art. 364¹ CPP), instanța de recurs consideră că aceste împrejurări au determinat corect instanța de apel, de a-i stabili inculpatului pedeapsa închisorii mai aproape de limita minimă prevăzută de sancțiunea normei penale în baza căreia a fost condamnat. La acest capitol, Colegiul ține să menționeze, că în cazul în care instanțele de judecată au constatat circumstanțe atenuante și au redus pedeapsa, după caz până la minim, aceste circumstanțe nu mai pot servi temei de aplicare a prevederilor art. 90 Cod penal.

Drept urmare, Colegiul penal găsește neîntemeiate alegațiile titularului dreptului de recurs în partea solicitării de a menține sentința și constată că concluzia instanței de apel, privitor la faptul că corijarea inculpatului este posibilă doar prin aplicarea față de Rusu F. a unei pedepse sub formă de închisoare, cu executarea acesteia în penitenciar de tip deschis, este una legală, corectă, motivată și întemeiată.

Pe cale de consecință, Colegiul penal conchide că argumentele invocate în cererea de recurs privind greșita individualizare a pedepsei nu sunt prezente în speță, iar instanța ierarhic inferioară și-a motivat just soluția adoptată, acordând deplină eficiență prevederilor din art. 61 și 75 Cod penal la soluționarea chestiunii cu privire la stabilirea pedepsei în privința inculpatului, aplicându-i acestuia o pedeapsă proporțională faptei săvârșite și consecințelor survenite.

Rezumând cele expuse, instanța de recurs nu constată prezența erorilor de drept ce ar afecta hotărârea atacată sub aspectele invocate, astfel ajunge la concluzia că recursul este inadmisibil, fiind vădit neîntemeiat.

8. În conformitate cu prevederile art. 432 alin. (2) pct. 4) Cod de procedură penală, Colegiul penal al Curții Supreme de Justiție,

D E C I D E :

Inadmisibilitatea recursurilor ordinare declarate de procurorul în Procuratura de Circumscripție Bălți, Pasat Liliana și de avocatul Țaulean Vitalie în numele inculpatului Rusu Fiodor, împotriva deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Bălți din 24 mai 2017, în cauza penală în privința lui *Rusu Fiodor*, ca fiind vădit neîntemeiate.

Decizia este irevocabilă, pronunțată la 14 decembrie 2017.

Președinte

Ghenadie Nicolaev

Judecătorii

Constantin Alerguș

Vladimir Timofti